

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felolvasó szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-ter.**
Egyes számok kaphatók: a dohánytösdékben.

A kormány lemondása.

Letelett a Wekerle-kormány három hónapja a siralomházban. Bécs megkegyelmezett akkor nekik s most viszik újra a fejeiket a tálcán a kegyelmes osztrák tábornokokhoz, hogy fogadják el és szabadítsák meg végre őket a fejuktól. Szabadítsák meg attól a kétségbeejtő gondlattól, hogy valaki miniszter lehet Magyarországon a nemzet bizalmából és a magyar király kegyelméből — tulajdonképpen pedig két malomkő közé került, a mely összeőröl bennük és szélnek ereszt mindent, a mivel az országnak hasznára lenni tudnának.

Esztendők óta tart immár ez a gyalázatos állapot. A legbecsületesebb magyar államférfiak járnak, háznak az osztrák kegyelmes uraknál a mi jogainkkal, a mi ezer esztendőn át vérrel, könnyel szerzett és védelmezett ősi jussunkkal — és Ausztria kegyelmes urai egyiket a másik után dobják ki az ajtón a mi ezeréves jogainkkal együtt.

S különösen most nagyszerűen a fejukke szállott újra a dicsőség. A nagy

hadgyakorlatok alkalmával végignézték az armádián, a fényesre kiadusztirozott katonák százezreire slátták, hogy azok kommandóra tüzelnek, kommandóra imára térdelnek le előttük, s most nem látják meg, hogy a nemzetek millióinak szíve kimondhatatlan keserűség kirijaiban ég most már esztendők óta mögöttük.

Szeretnénk valóban tudni, hogy azok a különös feju tábornok urak ugyan honnan származtatják azt a nagy hatalmat, azt az elpusztulhatatlan erőt, a melyet a magukénak vallanak. Az Uristen nem adta. A szegény nép, az adót izzadó, a vért verejtékező szegény nép pedig mindentől távolabb van, minthogy ilyen idétlen gondolkozásu emberek nagyhatalmu hőbortjait növelje. Csudálatosképen vezetik ezek a jó urak ezt a szerencsétlen Ausztriát a csatavesztésben.

Bella gerant alii tu felix Austria nube.

Ez volt hajdan a nemzetek közmondása. A házasságokból kikopott immár a felix Ausztria. Hanem háborút visel és pedig a saját népeivel szemben. A gyönyörűséges Olaszország, a szép Lombar-

dia 40 esztendő előtt még osztrák terület volt, lerázta az osztrák jármót magáról. A hatalmas Németország, a mely a császárt az osztrákok közt kereste, elszakadt tőle. Most meg forrong, ég, dübörög alatta minden: olaszok, szlávok, németek, magyarok, mind szabadulni akarnak ettől az okos, boldogító rendszertől. S mikor a népeket elfogta immár az utálat, mikor az öklök összeszorulva, az ajkak kegyetlen elhatározások szavait rejtve el, egy egész nemzet keserűségét fojtják magukba akkor a bölcs Ausztria egymásután tessékeli ki nemzetünk legjobbjait, azért mert a jogainak követeljük.

Ki tudja, hova fajulnak a mi politikai viszonyaink? Annyi bizonyos, hogy ez az átmeneti állapot nem lehet soká ur fölöttünk. Le kell ráznunk ezt a bizonytalanságot. Tudnunk kell, hogy van-e jogunk az élethez itt, vagy csak a kivándorláshoz. Mert egy önértékes nemzet tűrheti soká a jogfosztás és törvénybitorlás uralmának szakadatlan láncolatát.

Bilkei Ferenc.

Amerika lakói.

— A Fejérmegyei Napló eredeti tárcája. —

Az Egyesült Államok ősi lakói az indiánusok voltak. Ma a statisztika szerint 120 ezerre teszik a számukat, a kik a Missisipi közepé táján az Oklahoma tartományba szorultak s ott részben ősi szokásuk szerint vadászattal foglalkoznak, részben farmokon élnek s a földművelés polgári munkája után keresik a meg a mindennapi kenyeret. Az európaiakat, ősi földjüknél megrablóit lelkiük mélyéből gyűlölték. Nem is volt egyéb az életük, velük szemben mint örökös harc és háboru. A civilizált bevándoroltak részint fegyverrel küzdöttek ellenük elkeseredett harcban, részint a tüzes vízzel, a rummal tették tönkre. Így fogyott le a számuk annyira, hogy most már majdnem mutogatják őket, mint a bölényeket. Sokakat a jezsuiták térítették meg közülük keresztény vallásra. Ezek befogadták a civilizációt s hasznos polgárai lettek az új világnak. Némelykor megjelennek a városokban s indián ruhákat,

csecsebecsüket árusítanak, a mit az új nép szívesen is vásárol tőlük.

Amerika jelenlegi lakói azonban bevándorlókból verettek össze. Századok óta a legnagyobb számot az angolok szolgáltatták, a kik birtokukba is vették az ősi földet s az anyaországhoz csatolták, míg 1783-ban végleg elszakadtak Angliától. Kivülük legnagyobb számban a németek telepedtek le, aztán a Skandináv félsziget lakói.

A legutóbbi évtizedek azonban Európa mostoha gyermekeit kergették az ígért földre. Valósággal önzölnek a népek az Egyesült Államok szabad földjére. Itthon, a hol őseik születtek, a föld, a melynek hantjait vérükkel s verejékükkel öntözték, vagyis inkább nem a föld, hanem annak bírlalói visszaélnék hatalmukkal. Az emberi jogokat zsarnoki önkény szerint magyarázzák, a szabadság helyett rozsdás bilincseket raknak a nékik dolgozó népek kezeire. Mint Saturnus önfiaikkal akarnak táplálkozni. S a nép, melynek szívébe Isten írta bele, hogy joga van az élethez, a szabadsághoz, a boldoguláshoz, könnyekkel szemében bár, de bucsut mond ősei sírhalmának és sereggestül vándorol ki az új hazába. Így tették az írek, a ki-

ket az angol kényuralom hitüktől s földjüktől akart megfosztani; így tették a legutóbbi időben a szlávok, a szegény lengyelek, a kiket a német birodalmi bölcsesség szorít ki felé, hallatlan zsarnoksággal fosztva meg őket nyelvüktől, földjeiktől; így tesznek az olaszok, a kiket az itálianissimok végtelen szabadsággal s határtalan nyomorral boldogítanak s végül ez a sorsa a mi szegény magyar népünknek, a melyet az osztrák testvér támogatás helyett, fejlesztés helyett koldusbottal ajándékoz meg, jog helyett a végtelen nyomor és szenvedés keserves kilátásaival traktál. Mikor a militarizmus szent nevében elerőtlenedett kézműipar s megerősödni nem tudó gyárilap keretében egy-egy rossz esztendő rossz termése sújtja a magyart, fölveszi a vándorbotot és összetört szívvel indul neki, hogy tul az Océanon keresse meg azt, a mire itthon hasztalan, vágyódott.

Meg kell említenem még a kínaiakat, a japánokat, a kiket országuk túlnépessége szorított az Egyesült Államokba. Se az egyik, sem pedig a másik nem kedvelt népe az Egyesült Államoknak. Csodálatos munkabíráruk, még inkább azonban igénytelen-

Sövegjártó János

vászon kereskedése

Székesfehérvár, Barátok épülete.

Nagy választék ág- és asztalneműekben,
színes és fehér barchetok stb.

olcsó, szabott árak mellett.

Mai lapunk 4 oldal.

00000529

A szüret.

A hegyközségi választmány tegnap, szerdán d. e. 11 órakor ülést tartott s határozatképpen ki-mondotta, hogy a szüret a jövő hétfőn, szeptem-ber 27-én hivatalosan is megkezdhető. Azok ugyan, a kiknek fajsziólik vannak s a szőlők korai érése megkövetelte a korábbi szüretelést, azok már az előző napokon megkezdheték a szüretelést és semmiféle törvény paragrafusai-ba bele nem ütköztek.

Milyen lesz a szüret?

A gazdák állítása szerint: nagyon rossz. Ugy minőség, mint mennyiség tekintetében. A kik már szüreteltek — több esetet tudunk — szomoruan konstatálják, hogy a szőlő októlyai átlag alig adott egy akónál többet. S a minősége annak is nagy-nyon gyenge. A tavaszi fagy, amely délről-észak-nak vonult, óriási károkat tett az egész szőlő-hegyen. Amit azonban a fagy megkímélt, azt a molypille tette tönkre. Ez az apró kis féreg ma-ugy grasszal már, mint két évtizeddel ezelőtt a floxera. Csodálatos gyorsasággal szaporodik s a mi indolens népünk alig mozdította meg a kezét az ellene való küzdelemben. Pedig nagy a különbség a fillokszera és a molypille közti hadakozás módjában. Az földalatti láthatatlan utakon és módokon garázdálkodik, ez pedig a föld fölött, szemmel láthatólag pusztítja a gazda termését. A hova belefurta magát, ott üres szemek vagy rothadás mutatják a munkáját. Csodálatos gyorsasággal szaporodik s ha rövid időn az újába nem állanak, egy-két év múlva a fe-hérvári szüretnek csak hirtelen lesz meg. Egy-két gazda most is megvette a szükséges óvintézkedé-sek, a nagy általánosság azonban Pató Pál ur-al felett: — Hej! ráérünk arra még! Persze ráérünk, a mikor tízszeres erővel és költséggel kell majd ráfeküdnünk a baj fészékére. A szőlőszakértő itt volt nálunk, adott is jótanácsokat bőven, a mi bölcs népünk szépen végig is hallgatta, de a legkisebb gondja mégis az volt, hogy azoknak az utasításoknak a nyomán járjon.

A szőlőmoly elleni küzdelmet kötelezővé kell tenni. Büntetni kell azt, a ki nem teszi meg a szükséges óvintézkedéseket. A mi népünk kis-korú, szüksége van még a vezetésre.

Jelezhetjük azt is, hogy a Demkőhegyen, a mely a múlt évben még alig panaszkodhatott a szőlőmoly ellen, szintén fellépett a veszedelem s a mi okos népünk konzervatív indolenciája remélni engedi, hogy egy esztendő múlva ott is felére szállanak le a termés kilátások.

A fagyon és szőlőmolyon kívül óriási kárt tett a szüreti kilátásokban a rothadás. A sok és elég bő esőzés megtámadta a szőlőszemeket s ma a rothadás úgyszólván az egész vonalon elha-talmasodott s a gyöngébb fajok, mint a hárslevelű, teljesen a romlás útján vannak.

Szóval a múlt esztendő jó egyszerű szüret után — a mely azonban Fehérvárra csupa csa-lódást hozott — az idén általánosan csökkenő eredményt konstatálhatunk akár minőség, akár mennyiség tekintetében.

ÜJDONSAGOK.

Két értekezlet.

A városatyák bizalmas eszmecsereiben két nagyfontosságú ügyet tárgyaltak ma délelőtt. Az első a városunkban alapítandó keményítőgyár ügye volna. A komárom-füzüti keményítőgyár egy nagy gyártelepet akar városunkban létesíteni Erre kér 9 hold területet a Puckert-kertből (a Kalló malomtól délre a csatorna balpartján) be-építésre, 20 holdat örök használatra tulajdonul burgonya elvermelésre s még esetleg 18 holdat bérben; 15 évi vám és pótdómentességet; helyi-értékű vasutat 60 ezer koronáért 5 maga építené meg, a várostól csak az odavezető területet kéri ingyen — a minek megadása annál könnyebb, mert 3 föld kivételével mint városi tulajdon. Végül, a mi a legfontosabb, a vízjog használatát. A gyárköteleznék magát, hogy az üzemet 1910 végén már megkezdés, a gyárat akkorára tervezné, hogy szept. hótól 4 hónapon át 3–400 munkás kapna munkát, a nyers anyagot nagyrészt Fehérvárot szerezne be, sőt a gyár által produkált moslékkal előmozdítaná a baromtenyésztést. Az értekezlet komolyan látván, a komoly gyár ajánlatát, a mely nem sikerülés esetén még 20 ezer kor. poenálét is kész volna letenni — szívesen fogadta az előterjesztést s körülbelül

40 tagu értekezlet megajánlotta a föltételek tel-jesítését.

A függő kölcsönök. A vízvezeték épí-tésének megkezdésére, valamint egyéb építkezé-sek foganatosítására: nagymennyiségű pénzügyi befektetésre van szükségünk. Evégből s általá-ban pénzügyeink rendezése céljából szükségünk egy nagyobb kölcsön felvételére. A múlt közgyű-lés a kölcsön felvételi módjának megállapításra egy nagyobb bizottságot küldött ki, amely ma d. e. fél 11 órakor ülésezett Saára Gyula dr. polgármester elnöke alatt. Az ülésen többek hozzájárulása után abban állapodtak meg, hogy a kölcsönt a Pesti Hazai Takarékpénztárból fogja felvenni a város, amely legelőnyösebben, 96-os árfolyam mellett 5 30% kamattal volna hajlandó a város rendelkezésére bocsátani a szükséges össze-get. A legsürgősebb pénzügyi befektetés a vízveze-ték építése csak 900.000 koronát igényel, többek hozzájárulása után azonban úgy határozott a bizottság, hogy a kedvező pénzügyi helyzetre s a kedvező ajánlatra való tekintettel mintegy 2 millió koronát vesz fel, a melyből befektetésünk legnagyobb részét rendezni lehet A kölcsön különben annál olcsóbb volna, minél hosszabb lejáratu volna; ha a város például 60 évi le-járatra venné igénybe a kölcsönt, a takarékpénz-tár hajlandó volna 5 12% mellett adni a pénzt. Ennek az előnynek élvezetére való tekintettel a bizottság megbízta a polgármestert, hogy a taka-rékpénztárnál 65 évi kölcsönt szerezzen a város számára. Csak hogy itt az a baj, hogy a minisz-ter törölni szokta a városoknak ilyen hosszú időre szándékolt hiteligenyét, mint legutóbb Nagyvárad példája mutatja. A miniszternek az álláspontja, hogy a jövőendő nemzedék nem lehet nagyobb kölcsönrel megterhelni.

— Kiküldötték. Az aradi Kossuth-szobor le-leplezésén megye képviselőletben Manndorf Géza báró és Horváth Gyula dr. képviselők vettek részt. Manndorf Géza báró megjelent Justh Gyula tornyai ebédjén is.

— Személyi hírek. Kálmán Vince, a székes-fehérvári járás főszolgabírája hazakértezt 6 heti nyaralásából és átvette hivatalának kezelését.

Rauscher Béla DV. főfelügyelő nevével 5 heti tartózkodásra Tirolba utazott.

ségük oly erős konkurenciát képez az amerikaiak, hogy a szabadság országából legzsvisebben kiűznék őket valamennyit. Szintgy van a helyzet a négerekkel, a kik a hatvanas években még rabszolgaságban éltek Amerika földjén. Akkor megindult az áramlat, a mely hosszú véres harcok után őket is részesévé tette a szabadságnak. Nem szeretik, sőt gyűlölik őket s csak mint türt nép él közöttük. Ennek az utóbbi három népnek mostanában kezelt sorsa részben tanuskodik az amerikai szabadság valódi felfogásáról, a mely szép ugyan a papíron, de a melyet valóságban mégis a biznie, az üzleti szempont irányít.

Ezt az árnyékot nem véve egyelőre figyelembe, ha igazságos akarok lenni, el kell ismernem, hogy az Egyesült-Államok szabad törvényei alatt egy erős, szinte duz-zadó izmu népesség halad előre csodálatos gyorsasággal a maga útján. Sokszor keres-tem a hasonlatot hozzá s mindannyiszor úgy találtam, hogy Európát csak egy vén podagrás, asztmával és szeszélyekkel teli vén emberhez hasonlíthatom, a mely leélté ifju éveit, magára szedett egy csomó külön-cót, a melytől szabadulni nem tud s nem akar. Annál inkább akarja azonban, hogy a haladó kor az ő megezőkönyösödött rö-g-eszméi szerint rendezkedjék be.

Amerika egy erős izmu, ifju óriás ve-le-szében. Kinevelti, kigunyolja az öreg, kö-

högös Európát. Tele van ambícióval, tette vágyással, vakmerő ideákkal, a melyekbe példátlan bátorsággal vagy bele s legtöbb-ször a siker koronázza hirtelen munkáját. Bilincset nem ismer, ideáinak csak az Isten szab határt. Ifju erejének tudatában talán tulságosan vakmerő, sokszor komikusan is hat, de azzal ő nem törődik.

All right! — vágja oda s megy tovább a maga útján, hiszen biztos benne, hogy ő ma a világ első s legerősebb alapon álló nemzete, amelyre minden nép föltekint s a melyet előbb-utóbb, talán irtózatos vajadások s vérontások után, de az egész világ utá-nozni fog. S addig is, míg utánozza, iri-gyelni fogja.

Aból a kevert, Európa minden népé-ből összegagyvált seregből egy rendkívül szép faj fejlődött ki az Egyesült-Államokban. Szemből-szemben, a saját otthonában ismer-rem Európának jóformán minden népét s bátran mondhatom, hogy a spanyolon kívül nincs népfaj, amely az esztetika szabályai szerint szebben fejlődött volna, mint az ame-rikai. Persze itt az Amerikába szakadt an-golt kell érteni, amely a többi népet magába olvasztja. Különösen bájosak a gyermekeik. Szébb, kedvesebb arcu gyermekeket — a nagy általánosságot értem — sehol nem ta-láltam, mint Amerikában. Aztán bájosak az asszonyaik. Azok az arckok, azok a remek termetek, a melyeket a női divatlapok re-

produkálnak, eleven kiadásban Amerikában található fel. A férfiak már kevésbbé szépek, sok szép arc található közöttük is, általában erősek, tagbaszakadtak, izmosak, de a testi szépség, különösen az arc bájjainak kifejlesz-tésére a nőknél nem idejük. A férfi Ameri-kában a biznie után jár, gondoktól fő a feje egész nap, de az asszonyaik urndi, kényez-tetett csecsebecsei a háznak.

— Az újris asszony (így hívják az amerikai angolokat) későn kel, későn fekszik, szereti a hintaszéket, a pletykát és a pipérét — így jellemezte őket egy barátom, a ki le-hetett lalán nagyon goromba bácsi, de — a mint sokoldalú információim szerint meg-győződtem, igaza volt neki.

Amerikában nem a férfiak az urak, ha-nem az asszonyok.

Természetes, hogy ennek magyarázata is van. Még pedig igen egyszerű és könnyen érthető magyarázata. Származik abból az időből, a mikor az asszonypép az Egyesült Államokban ritka volt mint a fehér holló. A férfiak, az erős, a munkabíró, pénz-kereső férfiak kivándoroltak, vagy kiszöktek Amerikába. Igen sok nőtülés előtt hagyta el hazáját. Az asszonyok, mint a kik az új helyzethez sem alkalmazkodni, sem pedig annak nehéz terheit hordozni nem voltak képesek, nem követték az erősebb nemet. Az örök törvény azonban itt sem hagyta magát, az amerikai, miként Adám spánk,

Iskolászentelés Hercegfalván. Hercegfalva község 40 ezer korona költséggel egy pompás, mintaszzerű felszerelt iskolát építtet, amelynek felszentelése a múlt vasárnap folyt le nagy ünnepségek között. A felszentelést maga a helyi **Vajda Ödön** zirczi apát, főrendiházi tag végezte rendi személytel. Ambár az idő esős volt, mégis úgy helyből, mint a vidékről származó jelentek meg a szép ünnepségen. **Berger Máté** dr. a község lelkes plébános nagyszabású ünnepi beszédet mondott, a melyben az iskola és szülők kötelességeit fejtegette a gyermekek nevelése és tanítása körül. A vegyes kar szép alkalmi énekeket adott elő. A felszentelés után a helybeli és püsztai tanítók testületileg tisztelegtek a méltóságánál.

A megyei telefon hálózat ügyében holnap d. e. 10 órákor ülés lesz a megyeházán.

A rendőrtisztviselők egyenruhája. A rendőrbiztosok egyenruhá iránt beadott kérvényt jóakarattal vezérli a tanács a hétfői közgyűlés elé. A javaslata az, hogy a város a rendőrkapitányoknak ruhára az első évben 250 koronát adjon.

Népszövetségi testvérek! Vasárnap f. hó 26-án d. u. 4 órákor gyűlést tartunk. Kiosztjuk a szeptemberi füzeteket megbeszéljük a bodajki zárandoklat dolgát. Épen azért lehetőleg mindnyájan ott legyetek. Az igazgató.

Harangszentelés. Szeles Lujza amerikai hölgy szülőföldjéhez való ragaszkodása s buzgósága jeleül egy 108 kilós harangot ajándékozott az óbarokki új templomnak. F. hó 18-án szentelte fel Keifer János esperes előkelő s nagy számú közönség jelenlétében, megható részletekben gazdag beszédet intézvé a jelenlevőkhöz.

Vasutasok mozgalma. A Magyar Szent Korona Országainak Vasutas Szövetsége kötelekbe tartozó vasuti munkásoknak halaszthatatlan sérelmeik vannak. Lakbérügyük rendezetlen, körülbelül 30%-al kevesebb házbért kapnak, mint amely megilletné őket. Ezeknek megbeszélésére folyó hó 18-án Vágó József mérnök elnökle alatt népes gyűlést tartottak, amelyen megjelent a vasuti és hajózási főfelügyelő Rácskai Gyula is. A legnagyobb baj az, hogy a Szent Korona Szövetség vezetősége, amely a hazafias alapon szervezett vasutasokat egyesíti, a munkás osztály érdekeivel a lehető legkevésbé törődik s így a szocialista alapon szervezett vasuti munkás szövetség sokkal több előnyt képes felmutatni.

A kerület belső ügyeinek letárgyalása után

szintén belátta, hogy nem jó az embernek egyedül lenni. S mivel a kereslet sokkal nagyobb volt mint a kínálat, alkotott olyan törvényeket, a melyek után bármely vászon-cseléd még most is bátran megmághatja a száját. A törvény oly csodálatos szigorúsággal védi a nőt, a mire a mi itthoni viszonyaink között soha se gondolhatnának. Egykét példa még fogja a dolgot világítani.

Ha liften férfiak mennek s egy asszony lép közbükk, valamennyi levezi kalapját, még ha az a nő közönséges napszamos asszony is. Vagy: egy nő megy az utcán vagy a villamoson ül s egy európai férfi az aszfaltbetyárok romantikája szerint tekintettel üldözni kezd, a nő nem köteles túrni a lovagiatlanságot, hanem megszólítja a legközelebbi pölicet, a rendőrt, az udvariasan felszólítja Don Juan urat — mert a rendőrnek nem kötelessége az utcán skandalumot csinálni — ha nem akar menni karhatalommal beviszi a rendőrállomásra s a jó urat úgy lecsukják, mint egy közönséges csirkéfogót. Kiabálhat, ordíthat, hivatkozhatik szerzett vagy öröklött jogaira, nem adnak rá semmit, mert itt első sorban a nőnek hisznek. Így jár a férfi, ha egy nő közelében bármiképpen illetlenül viseli magát. Lecsukják, másnap jön a bíró, rövid uton ráhuz 10 dollár büntetést, aztán mehet — egy tapasztalattal gazdagabban, amely így szól: — ne bántsd az asszonyt!

(Folyt. köv.)

Károlyi József szakcsoport elnökének felszólalása után elfogadták a közp. szakcsoport határozati javaslatát, mely szerint a rendezési sérelmek iránt beadott memorandumokra a választ Batthyányi Tivadar gróf. elnök vezetésével egy küldöttség kéri a DV. Igazgatóságától. — Halász Károly indítványára küldöttségileg kéri a lakbérügy rendezését.

Weiger József füttöházi munkás felpanaszolja, hogy a szent koronás szövetség a munkások érdekében meg sem mozdul. Ezért a munkások hátat fordítanak neki.

Halász elnök felszólalásában nem védi a vezetőséget, de magát a szövetségi eszmét félti. Tapasztalja, hogy a munkások között újból Cservenka, a levitézlet szocialdemokrata agitátor titkos keze működik, különösen, most, mikor az alapszabályszerű kilépési idő elérkezett. Elismeren, hogy a munkások ügyeit határozottabban kellene kezelni, de azzal, hogy a kilépést emlegetjük a bajokon még nem segítünk.

Végül Rácskay főfelügyelő szólalt fel: Ugy tapasztalja, hogy a kerület egy néhány tagja még tévesen fogja fel a szövetségi célyját. Hallott panaszokat a nagy lakás, élelem stb. drágaságról. Szerinte itt kezdődik a szövetségnek tulajdonképeni célja. Tegyen lépéseket a „Vasutas szövetség” munkás házak építése iránt, amit a Miskolciak már régen megtek.

Folyó hó 21-én kedden Winkler Nándor főmérnök elnökle alatt újabb gyűlésre jöttek össze a vasutasok, amelyen a vasutas árvalaházak számára történendő gyűjtés módjait beszélték meg. 160 pereslyt főgnak beszerezni s azokat az egész városban gyűjtés céljából el fogják helyezni szept. 30-án és okt. 1-én. A gyűjtésre felkéri a vasutasok feleségeit és leányait is.

Terzenót a fegyverszünet alatt nem rendez a honvédszenekar, október elsejétől azonban minden vasárnap és ünnepnap d. e. fél 12-től fél 1-ig gyönyörködhetik közönségünk. Frycai mester zenekarának művészeiben.

Az ipariskola építése. Az ipariskolai bizottság a napokban határozott az ipariskola ügyeiben. Fröschl János és fia építésszek nemcsak pontosan betartották a számukra kitűzött terminust, sőt annál előbb vagyis körülbelül négy hónap alatt elkészültek a hatalmas, impozáns épülettel. Most már csak az épület padlózása, illetőleg a légfűtés bevezetése hiányzik. A padlózás Winkler Vilmos főmérnök indítvány alapján némi késedelmet szenved, a meenyiben a helyiségek kifizetése szülésszerűen látszik. A bizottság elfogadta, hogy a gázvilágítás helyett villannyal fogja az ipariskolát világítani. Igaz, hogy a villanyvilágítás körülbelül 300 koronával nagyobb költséget igényel, mint a gáz, de ha a város a villanyvilágítást 1917-ben megváltja, akkor önköltségen számíthatik, vagyis a város évenként körülbelül 700 koronával kevesebbet fizet, mintha gázzal világítja. A padokat Budapestben, az asztalokat pedig Székesfehérvárott Nyáry Gábor asztalosnál rendelt meg a bizottság. A mint az eddigiekből látszik, november közepére az ipariskola körülbelül elfogadhatja már új helyiségét — mondják palotáját.

Alapítványi hely. A cirkeveci László gyermekmenhelyben Székesfehérvár város alapítványi helyét Kolmann Ilonkával, Kolmann István volt városi írno özvegyének leányával töltöttek be.

Gyógyszertálmány. Bohunoczky Sándor cecei gyógyszerész érdekes találmánnyal lepte meg a szenvedő emberiséget. Orvosok állítása szerint kitűnően, kiváló sok sikerrel alkalmazható gyógyszer talált ki, mely kiválóan alkalmas tüdőbetegségek továbbá vörheny, számarhurut és különféle gyermekbetegségek gyógyítására. A gyógyszer „Bronchisol” néven kerül közforgalomba. A feltaláló gyógyszerész az értekes találmányt a vármegye útján felküldötte a belyugyminiszterhez, hogy árusításra adja meg a szabadalmat.

Tankönyvek az összes iskolákba, a legújabb kiadásokban kaphatók Klökne, Péter cs. és kir. udvari könyvkereskedésében Székesfehérvárott.

Uj tűzoltóköcs. Sajnosan tapasztaltuk már nem egyszer, hogy a mi tűzoltóságunk a tűzveszedelmek alkalmával számbelleg nem elég, de nincs kellőleg felszerelve sem. Ezen a bajon akart némileg segíteni Reó István rendőrfőkapitány, tűzoltó főparancsnok, aki egyik jónévű pesti cégtől egy megfelelő szerkocsit vásárolt. A szerkocsi kipróbálása tegnapi délután 2 órákor volt. Mindenben megfelelt.

Dunántúl labdarugó bajnokasága. A Székesfehérvári Torna Club eddig oly sikeresen szerepelt labdarugó csapata jövő vasárnap, október 27-én a Dunántúl bajnokaságáért száll síkra, ellenfele a szintén jó hírű Kaposvári Athletikai Club lesz. A Magyar Labdarugó Szövetsége az idén először írta ki a bajnokságot a dunántúli csapatok számára; a bajnoki küzdelemre három egyesület jelentkezett: a Székesfehérvári Torna Club, a Kaposvári Athletikai Club és a Fiumei Athletikai Club. Az őszi szezonban a küzdelemnek csak első része folyik városunkban. Okt. 3-án Kaposváron tartják meg a második mérkőzést, amikre Kaposvár mérkőzik Fiumével. A mi labdarugóink október 10-én kerülnek újra küzdelembe, mikor is Fiuméba mennek, hogy a Fiumei Athletikai Clubbal mérjék össze erejüket.

Állatdíjazás. A Fejérmegyei Gazdasági Egyesület f. hó 19-én Ercsiban a földmívelésügyi miniszter támogatásával állatdíjazást rendezett. A szarvasmarha díjazáson, mely alkalmommal 500 korona államtól és 17 díszoklevelet osztottak ki, 24 darab tehén és 30 darab üsző volt kiállítva. Díjat nyertek: tehenekről 150 díj 80 korona Jankovits József Martonvásár, 110 díj 80 korona Kermits Sándor Baracska. III. díj 40 kor. Csicsics Mihály Ercsi. IV. díj 20 kor. Buláth János Ercsi. V. díj 20 kor. Krepsz József Ercsi. — Üszökről: 150 díj 70 kor. Meleg István Baracska. II. díj 50 kor. Moharos Sándor Baracska. III. díj 40 kor. Purnhaezer Pál Martonvásár. IV. díj 30 korona. Kernács Sándor Baracska. V. díj 30 kor. Bakonyi József Baracska. VI. díj 20 kor. Pajer Mihály Martonvásár. VII. díj 20 kor. Bándics Imre Ercsi. VIII. díj 10 kor. Krepsz József Ercsi. IX. díj 10 kor. Müller Péter Martonvásár. — Díszoklevéllel kitüntette Tóth Gábor Ercsi, Kohn József Ercsi és Deusch Jenő Ercsi.

Baleset. Szántó József szabadbattyáni béres tegnap revolvert akarta megtölteni. Ekkor saját vigyázatlansága elsült a fegyver és a golyója súlyos sebesülést ejtett rajta.

A szenvedők öröme. A tudomány és a gyakorlat egyértelműleg bebizonyította, hogy — Pöstyén iszapjának csusz és ichias ellen nincs párja kerek világon. Miután hazánk a becses terméke azon nevezetes tulajdonsággal bír, hogy saját termálvízében felmelegítve; gyógyerejét hosszabb használaton át megőrzi, napról napra nagyobb mértékben használják Pöstyén iszapját házikurákra is. Az Árpádfürdő részvénytársaság, mely városunkban ezt a becses gyógymodot meghonosította, legteljesebb felszerelést szerzett be, amelynek révén egyes testrészek fürdetése vagy borogatása eredeti pöstyéni iszappal a legnagyobb sikerrel végezhető. Az ezen betegségknél első helyen javult Pöstyéni Hőforrás ivóvíz szintén beszerezhető itt.

Tűzvész. Válhoz tartozó Móric majorban veszedelmes tűzvész volt folyó hó 17-én Dreher Antal földbirtokos és sörgyáros tulajdonát képező istálló, padlás és a benne felhalmozott széna esett a lángok martalékául. A megjelent tűzoltóság, valamint a pusztá népe csak a tűz továbbterjedését akadályozhatta meg. A kár 10.000 korona, amely azonban biztosítási utján megtérült.

Korcsmában. Folyó hó 22-én este nagy verekedésről értesült a rendőrség. E jelentés vétele után Kovács Lajos rendőrbiztos, dr. Bierbauer Viktor tiszti főorvosval a helyszínre ment; ahol Simon István életveszélyesen megsebesülve találtak. Simon István előadta, hogy Gál József (Zámolyi u.) társaságában betértek Pekete József Vásártér 23. sz. alatti lakos korcsmájába, ott hosszabb ideig boroztak. Szóváltás támadt közöttük, később tetlegesen bántalmazták egymást. A korcsmából az utcára pöndörültek, itt Gál József Ferenc nevű fia is hozzájuk csatlakozott s közös erővel Simont úgy elverték, hogy életveszélyes sérülést szenvedett. Simon István a mentők a Szent György-kórházba szállították.

— **Hiteleszövetkezeti tagok!** Fa kapható minden szerdán és szombaton, I. rendű poroszszénre, okt., nov., decemberi szállításra lehet jelentkezni október 1-ig Távirdu-u. 6. alatt.

— **Csöd.** A székesfehérvári kir. törvényszék Birkl János helybeli pékmester ellen elrendelte a csődöt. Tömeggondnok Dr. Kovács János ügyvéd.

— **Szerencsétlenség a vasuton.** A vasuton törtéendő szerencsétlenségek krónikájába újabb esetet kell jegyeznünk. Zombay János szombat-helyi lakos, koccsifékező borzalmas vasuti szerencsétlenségnek esett áldozatává a polgári vasuti állomáson. A fékező koccsitolás közben az utközök közé került, amelyre a szerencsétlen ember testét, oldalbordáit, mellkasát teljesen összeroncolták. Halálos sebesüléssel hozták be a helybeli Szent György-kórházba, ahol borzalmos szenvedés közt rövidesen meghalt. A szomorú esetről táviratilag értesítették Szombathelyen lakó családját.

Üvegből táplált

gyermek, rózsás és teji arcukká, erősekké és életvidámakká válnak, ha

SCOTT-féle csukamájolaj EMULSIO-t adnak nekik.

A SCOTT-féle Emulsió

As Emulsió várszállítási SCOTT-féle módosított — a halászt — kérjük ügyfelemből venni.

ban levő tiszta s könnyen emészthető táplálék, gyorsan jövéteszi a táplálkozásnak akármely fogyatkozását. A

SCOTT-féle Emulsió-t

nagyon szeretik krémszerű ízéért. Kötőnő bármilyen okból eredő erőhanyatlás és gyengeség ellen.

A SCOTT-féle Emulsió

a legkiválóbb.

Égy eredeti üveg ára 3 k. 80 fillér.

Kapható minden gyógyszerárban.

— **A gyermekgyilkosság.** A mult számunkban megemlékeztünk arról a titokzatos gyermekhulláról, a melyet a Bank-u. 5. számú házban a pince üregében elrejtve talált a rendőrség. Azóta nagyban tisztázódott a titokzatos bűntény, a melyet a dolog hátterében sejtett a rendőrség. A letartóztatott Ökördi Julianna cseledeleiny beismerte, hogy a gyermek övé volt és hogy élve hozta a világra augusztus egyik napján. Gyermeké d. u. 2 órákor született s azt ruhák, ágyneműek közé rejtve becsukta az összecsuksukható vaságyba. A gyermek este hét óráig volt az ágyban, miatt természetesen megfuladt. Ökördi Julianna ebből a célból csukta be az ágyba. Szándéka tovább az volt, hogy a vizsatornába veti a hullát, azonban ebben a járőkelők megakadályozták. Így vitte le a pincébe, ahol gödröt vájt és eltemette megfojtott gyermekének hulláját. Az esetet Schaks Mór nébá asszony jelentette fel a rendőrségen, aki a gyermek gyilkosságának félre ismerhetetlen jeleit tapasztalta. A rendőrség ezek alapján Ökördi Juliannát átkísérte az ügyesség fogházába.

— **Cigányok garázdálkodása.** Etek községben a mult év október 20-ára virradó éjjelen nagyszabású garázdálkodást vittek véghez ismeretlen tolvajok. Feltörték Rák Márton gazda letáloját s abból elloptak két lovat. A faluban lakó Rák Ádám lakó háza is áldozata lett tolvajszándékuknak. Innen mintegy 1100 korona értékű ágyneműt, ruhaneműt és apróbb dolgokat loptak el. A feljelentésre nyomozásnak láttak a csendőrök és Sárközi Dani cigánykém vezetése mellett lefűltek a tolvaj bandát, amelyre Badacsonytomajban bukkantak rá. A lovat azonban ekkor már tovább adták Raberhoffer István zalamegyei lakosnak 40 koronáért. A tolvaj cigányokat tegnap vonta felelősségre a törvényszék. Haitsek Gyula dr. vádló és Nagy Ignác ügyvéd

védőzésedje után 2—2 évi fegyházra ítélte őket. Haberhoffer orgazdaság címén 8 napi fegyházra ítélte.

— **Táncoktatás jelentés.** Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy a volt kereskedelmi iskola helyiségének torna termében, (Kossuth utca) állandó táncanfolyamat nyitottam. Első táncciklus október hó 2-án kezdődik. Iskolámban Gentry bostont is tanítok. Különórák egész nap vehetők. Diákok részére a táncoktatás délután 5—7-ig, felnőttek részére este 8—10 óráig. Beiratkozni lehet lakásomon Bástya-u. 10. I. emelet és Krausz Verona dohánnyöztésdjében. A n. é. közönség évek hosszu során át előnyösen ismeri működésemet, ezuttal is kérem b. pártfogását. — Kiváló tisztelettel Bauer Antal.

— Rövid hírek.

Tíz Radics Károly sérűskertjében Nagy Gábor bérkocsinak leégett egy kagal szénája. A tüzet Simon Vendel 7 éves fia okozta, aki a kagal mellett titokban cigarettázott és a gyufát eldobta.

Óralopás. Tóth János seregélyeshez tartozó hippopotuszai házából ellopták ezüst óráját, ezüst láncát. A tolvaj nyomát útik a csendőrök

Mai cselédek. Janóczy Mária cselédeleány rácalmási és adonyi gazdától 44 korona értékű ruhaneműt loptott. A törvényszék 1 hónapi és 21 napi fogságra kárhoztatta.

Borbás Mári helybeli cselédeleány ellopta gazdájának, Berényi Inácnának pompás selyembiuzát, napernyőjét s azzal meglepett. A törvényszék 2 hónapi fegyházra és 30 korona pénzbüntetésre ítélte.

Bűnös lovász. Blasek József lovász a mult télen az alcsuti hegyek pincéit feltörte, nagyokat ivott és sok tárgyat elloptott. A törvényszékben 6 hónapi fegyházra marasztalták!

Öngyilkosság. Dezső János 50 éves magyarmási földmives folyó hó 18-án a kutba ugrott. Előbb tisztázta adósságait s azután ment a halálba. Szauser György móri járásorvos véleménye szerint elmezavarban követte el az öngyilkosságot.

140 korona. Virág Péter hercegfalvai lakos Dunapentelén találkozott egyik jó pajtásával, Kovács Györggyel, akivel betértek a korcsmába. Így történt, hogy Virág Péternek a zsebéből eltűnt 140 korona. A lopás gyuanya e pajtását, Kovács Györgyöt illeti. A csendőrök nyomoznak.

A miniszter lova. Zichy gróf miniszter lovat, amint a nyomozás kiderítette Halvax József körtvélyesi facér cseléd lopta el.

Ercsi községben Milosin Gergely szalmakazala leégett. A gyerekek, Milosin 6 éves fia és Horváth Tóni szintén 6 éves kis gyerek gyujtoták föl, akik — cigarettáztak. Szüleiket megfojtják büntetni.

Baracsán Német János 12 helyen megbicskázta Takács Istvánt, aki éleveszélyes sebesülést szenvedett. A verekedés bucsuban történt.

Jégszekrények, gyermekágyak, kocsi és vasutórok valamint takaréktűzhelyek nagy választékban állandóan raktáron Márkus Simon Fia cégnél Jókai-utca 16.

IRODALOM.

A Katholikus Népszövetség új füzeté. Most jelent meg a katolikus népszövetség füzetének ez idei 7-ik száma. Ez a füzet tartalmában, jóságban felűlmulja az eddigieket. Bevezetésül a szegedi nagygyűlés ismertetésével foglalkozik. Jelzi ezután, hogy a csoportvezetők számára szeptember 2-ik felében tanfolyamokat rendez. Ismerteti a német kath. népszövetséget, majd gazdasági cseléd és munkástörvényeinkről értekezik részletlen. Ir a szarvasmarhatenyésztésről és tejgazdaságról. Végül tanulságos elbeszélést közöl. A füzet 32 oldal terjedelmű és újabb fényes tanulmányossága, a népszövetség nagy jelentőségének.

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában Székesfehérvárott.

Székesfehérvár sz. kir. város rendőrkapitányságától.

6838 szám. [kap. 1909.

Árverési hirdetés.

Alulírott mint az árveréssel megbízott rendőrbiztos ezennel közhírré teszem, hogy a székesfehérvári rkapitányi hivatal mint I-ső fokú iparhatóság fenti számú határozatával elrendelte, hogy *Deutsch Katalin* kézi zálogházában levő mindazon zálogtárgyak, melyeknek kiváltási határideje f. évi szeptember hó 4-ig lejárt, az 1881. évi XIV. t.-cikk 15—20. §§-ai értelmében árverés útján eladassanak.

Ezen határozat következtében a ki nem váltott zálogtárgyakra az árverést *folyó évi október hó 5-ik napjának délelőli 9 órájára* a helyszínére Iskola-utca 6 szám alá kütűzöm és erre a venni szándékozók oly értesítéssel hívom meg, hogy az árverés alá kerülő tárgyak hatósági felügyelet és készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek el fognak adatni.

Megjegyeztek, hogy az árverés alá kerülő tárgyak árverés előtti napig meghosszabbíthatók, vagy kiválthatók.

Az ezen tárgyakról szóló jegyzék az árverést megelőző 15 napon át alulírott nál a rendőrkapitányi hivatalban a hivatalos órák alatt, a zálog-intézetben pedig az üzleti órák alatt betekinthező.

Székesfehérvár, 1909. szeptember 22.

Sulyok János
rendőrbiztos.

Nyavalyatorés!

Ki nyavalyatorés, görcs és más ideges állapotba szenved, kérjen iratot, ingyen és bérn. kapható a **szabd. hattuygyógyszertár által Majna-Frankfurt.**

ZILZER MANÓ

férfi-, fu- és gyermekruha raktára

Székesfehérvár, Szögény-Marich-utca.

Állandóan nagy raktáron mindenféle

férfi-, fu- és gyermekruhák

ugyszintén

papi öltönyök,

Ferenc József-kabát,

köpenyek (havelok)

börkabátok, utazó bundák,

raglán-felöltők, kabátok.